

**РОЗДІЛ 2.
ОБЛІК ТА ФІНАНСИ**

**2.FEJEZET.
SZÁMVITEL ÉS PÉNZÜGYEK**

**CHAPTER 2.
ACCOUNTING AND FINANCE**

DOI 10.58423/2786-6742/2025-8-312-320

ETO [369.03+338.22](477.87)

Robert BACSÓ

DsC, professzor, Számvitel és Auditálás Tanszék vezetője,
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola,
Beregszász, Ukrajna

ORCID ID: [0000-0002-5957-7571](https://orcid.org/0000-0002-5957-7571)

Scopus Author ID: [57006730200](https://scopus.org/authorid/57006730200)

e-mail: bacho.robert@kmf.org.ua

A KÁRPÁTALJAI BIZTOSÍTÁSI PIAC ALAKULÁSA A HÁBORÚ IDEJÉN

Анотація. У статті проаналізовано сучасний стан страхового ринку Закарпатської області, зокрема в контексті російсько-української війни. Дослідження зосереджено на ключових тенденціях у страховому бізнесі, спричинених міграцією населення, переміщенням бізнесу та змінами попиту на страхові продукти. У ньому висвітлено проблеми, пов'язані зі звітністю страхових компаній у регіоні, структурою страхових премій та виплат, а також рівнем ринкової конкуренції. Закарпаття визначено як стабільний тиловий регіон, де спостерігається зростання страхових премій, особливо за обов'язковими видами страхування, такими як обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності наземних транспортних засобів (внутрішні договори) та Зелена карта. Однак через реалії воєнного часу спостерігається зниження премій у добровільному сегменті, включаючи туристичне страхування та страхування життя. Аналіз розвитку страхової справи в Закарпатській області показав, що, з одного боку, в регіоні сформувався і функціонує страховий ринок. З іншого боку, стан розвитку страхової справи можна оцінити як незадовільний. Така ситуація склалася через те, що існуючий страховий бізнес в регіоні розвивався стихійно, незважаючи на певну історичну основу, без спеціально розроблених програм розвитку та підтримки з боку держави та регіональної влади. Міграція населення, переміщення бізнесу та зростання ролі регіону як гуманітарного та логістичного центру створюють можливості для розвитку, але водночас вимагають адаптації страхових продуктів та послуг до нових умов. Поряд із позитивними тенденціями, такими як збільшення частки ринку певних компаній, також виникають проблеми, зокрема пов'язані зі зростанням частки збитків, особливо щодо міжнародних політик. У статті запропоновано шляхи підвищення ефективності страхових компаній регіону, зокрема адаптацію страхових продуктів до нових умов та розширення співпраці з європейськими партнерами. У висновку

This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons CC BY-NC 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

наголошується на необхідності всебічної підтримки з боку держави та обласної влади для забезпечення сталого розвитку страхового бізнесу Закарпаття.

Ключові слова: страховий ринок, регіон, страхові премії, страхові виплати, Зелена картка, страховики.

Absztrakt. A cikk a kárpátaljai biztosítási piac jelenlegi helyzetét elemzi, különös tekintettel az orosz-ukrán háborúra. A tanulmány a biztosítási üzletágban a népességvándorlás, a vállalkozások áthelyezése és a biztosítási termékek iránti kereslet változása által vezérelt fő trendekre összpontosít. Kiemeli a régió biztosítóinak beszámolósi gyakorlatával, a biztosítási díjak és kifizetések szerkezetével, valamint a piaci verseny mértékével kapcsolatos kihívásokat. Kárpátalja stabil hátsó régióként azonosítható, ahol a biztosítási díjak növekedése tapasztalható, különösen az olyan kötelező biztosítási típusok esetében, mint a KFT (Gépjármű-felelősség) és a Zöldkártya. Az önkéntes szegmensben, beleértve az utazási és életbiztosítást is, a díjak csökkenését figyelték meg a háborús körülmények miatt. A kárpátaljai régió biztosítási üzletágának fejlődésének elemzése azt mutatta, hogy egyrészt kialakult és működik a biztosítási piac a régióban. Ezzel szemben a biztosítási üzletág fejlettsége nem kielégítőnek értékelhető. Ez a helyzet azért alakult ki, mert a régióban meglévő biztosítási üzletág spontán módon fejlődött, annak ellenére, hogy történelmi háttére volt, speciális fejlesztési programok, illetve állami és regionális hatóságok támogatása nélkül. A népességvándorlás, a vállalkozások áttelepülése, valamint a régió humanitárius és logisztikai csomópontként betöltött szerepének növekedése lehetőséget teremt a fejlődésre, ugyanakkor megköveteli a biztosítási termékek és szolgáltatások új feltételekhez való igazítását. A pozitív trendek mellett, mint például egyes vállalatok piaci részesedésének növekedése, kihívások is megjelennek, különösen a növekvő kárhányaddal kapcsolatban, különösen a nemzetközi politikák tekintetében. A cikk javaslatokat tesz a biztosítótársaságok hatékonyságának növelésére a régióban, ideértve a biztosítási termékek új feltételekhez való igazítását és az európai partnerekkel való együttműködés bővítését. A következtetés hangsúlyozza, hogy a kárpátaljai biztosítási üzletág fenntartható fejlődése érdekében átfogó állami és regionális támogatásra van szükség.

Kulcsszavak: biztosítási piac, régió, biztosítási díjak, biztosítási kifizetések, zöldkártya, biztosítók.

Annotation. The article analyzes the current state of the insurance market in the Transcarpathian region, particularly in the context of the Russia-Ukraine war. The study focuses on key trends in the insurance business driven by population migration, business relocation, and changes in demand for insurance products. It highlights challenges related to the reporting practices of insurance companies in the region, the structure of insurance premiums and payouts, as well as the level of market competition. Transcarpathia is identified as a stable rear region experiencing growth in insurance premiums, especially for compulsory types of insurance such as MTPL (Motor Third-Party Liability) and the Green Card. However, a decline in premiums in the voluntary segment, including travel and life insurance, has been noted due to wartime realities. The analysis of the development of the insurance business in the Zakarpattia region has shown that, on the one hand, an insurance market has been formed and is functioning in the region. On the other hand, the state of development of the insurance business can be assessed as unsatisfactory. This situation has arisen because the existing insurance business in the region developed spontaneously, despite having some historical background, without specially designed development programs or support from the state and regional authorities. Population migration, business relocation, and the region's growing role as a humanitarian and logistical hub create opportunities for development but simultaneously require the adaptation of insurance products and services to new conditions. Alongside positive trends, such as the increased market share of certain companies, challenges are also emerging, particularly related to the rising claims ratio, especially for international policies. The article proposes ways to enhance the efficiency of insurance companies in the region, including adapting insurance products to new conditions and expanding cooperation with European partners. The conclusion emphasizes the need for comprehensive support from the state and regional authorities to ensure the sustainable development of the insurance business in Transcarpathia.

Keywords: insurance market, region, insurance premiums, insurance payments, Green Card, insurers.

Probléma felvetése. A biztosítási piac fejlesztése minden ország pénzügyi rendszerének szerves részét képezi, mivel biztosítja a lakosság és a vállalkozások vagyoni érdekeinek védelmét. Az orosz–ukrán háború körülményei között a biztosítás, mint a kockázatkezelés egyik mechanizmusa, különös jelentőséggel bír. Kárpátalja megye stabilitásának és az Európai Unióhoz való földrajzi közelségének köszönhetően különleges szerepet játszik a biztosítási vállalkozás fenntartásában és alkalmazkodásában. A régió nemcsak az Ukrajna más területeiről áthelyezett üzleti tevékenységek központjává vált, hanem új biztosítási kezdeményezések platformjává is, amelyek célja a pénzügyi védelem biztosítása a magas bizonytalansági szint közepette.

A tanulmány aktualitását az adja, hogy szükség van a Kárpátalja biztosítási piacon bekövetkezett változások elemzésére, amelyeket a lakosság migrációja, a biztosítási szolgáltatások iránti kereslet változása és a biztosítási termékek új körülményekhez való alkalmazkodása váltott ki.

A biztosítás regionális sajátosságainak tanulmányozása lehetővé teszi a kulcsfontosságú tendenciák feltárását, a kihívások és lehetőségek értékelését, valamint hatékony megoldások kidolgozását a biztosítási szektor fenntartható fejlődésének biztosítására a hadiállapot körülményei között.

A legújabb kutatások és publikációk elemzése. Az elmúlt években Ukrajna biztosítási piacának problémáival számos tudós foglalkozott, köztük Bacsó R. és Pojda-Noszik N. [10], Vnukova N. [13], Marcenjuk O. és Ruda O. [9], Csunyickaja I. és Bogrinovceva L. [7], Szkril N. [12], Bezpalko A. és Volkova V. [2], Poltorak A. [11] és mások.

Vnukova N. [13] elemzi a biztosítási piac háborús körülményekhez való alkalmazkodását, különösen a háborús kockázatoknak az ingatlan- és árubiztosításra gyakorolt hatását. Marcenjuk O. és Ruda O. [9] a biztosításon keresztüli üzleti támogatás mechanizmusait és a biztosítótársaságok szerepét vizsgálják a háború utáni gazdasági újjáépítésben.

Csunyickaja I. és Bogrinovceva L. [7] hangsúlyozzák a biztosítás fontosságát az infrastruktúra háború utáni helyreállításában, valamint elemzik a biztosítási ágazatot a háború alatt érintő kihívásokat. Szkril N. [12] bemutatja a biztosítási piac lényegét, elemzi annak szolgáltatási struktúráját, a működését meghatározó elveket, valamint annak szabályozási jogi kereteit. Komplex elemzést nyújt az ukrán biztosítási piac pénzügyi biztonsági mutatóiról, amelyek alapján alacsony szintre következtet.

Bezpalko A. és Volkova V. [2] a biztosítási piac szerepét vizsgálják az ország gazdasági biztonságának megteremtésében, meghatározzák az ukrán biztosítási piac fejlődésének modern tendenciáit a válság körülményei között, és összegzik annak jövőbeli fejlődési irányait. Poltorak A. [11] a biztosítási rendszer fejlődését a világ makrorégióinak szemszögéből vizsgálja, és bemutatja a világ gazdasági rendszerében működő biztosítási piacok fejlődésének sajátosságait.

Ugyanakkor jelenleg hiányoznak az átfogó kutatások, amelyek Kárpátalja biztosítási piacának aktuális állapotát vizsgálnák, különösen annak összefüggésében, hogyan lehetne bővíteni a régió biztosítási lefedettségét Ukrajna azon területein, amelyek a legkevésbé sérültek a háborús cselekmények következtében.

Fontos elemzésre szoruló szempont a Kárpátalja megyében működő biztosítási piac lefedettségének nagysága, a biztosítási portfólió volumene és szerkezete, valamint a piacon tevékenykedő biztosítók koncentrációjának szintje a hadiállapot körülményei között. Külön figyelmet érdemel a biztosítási kifizetések irányainak vizsgálata az Európai Unióval határos régióban.

A cikk céljának megfogalmazása. A munka célja Kárpátalja biztosítási vállalkozásának jelenlegi állapotának vizsgálata az orosz–ukrán háború körülményei között, valamint azoknak a problémáknak a feltárása, amelyek akadályozzák annak teljes körű fejlődését. Ugyanakkor a tanulmány javaslatokat tesz a biztosítási vállalkozás fejlődési mechanizmusának javítására a régióban.

A tanulmány fő anyagának bemutatása. Napjainkban Kárpátalján több mint 10 biztosítótársaság (BT) folytat aktív tevékenységet, ugyanakkor ezek egy része (például az „Univerzalna” és az „Első”) értékesítési pontokon keresztül működik, és nem készít régiós bontású beszámolókat. Ennek következtében torzul a biztosítási vállalkozások valós helyzetéről alkotott kép Kárpátalja megyében.

A régió biztosítási piacán jelen vannak életbiztosítással foglalkozó társaságok is, azonban ezek a termékeiket pénzügyi tanácsadók és biztosítási ügynökök útján értékesítik, így működésük nem elemezhető részletesen. Az ügynöki hálózat tevékenységének eredményei kizárólag a központi irodák pénzügyi kimutatásaiban jelennek meg. Ráadásul ezek a társaságok gyakran nem nyitnak mérleggel rendelkező szerkezeti egységeket, ezért nem minden esetben rendelkeznek információval a régióban végzett tevékenységükről.

A 2020–2023 közötti időszakban a biztosítók száma a régióban 1 egységgel csökkent (1. táblázat) – a piacról kivonult az „Ukrán Biztosítási Csoport” BT, amelyet átalakítottak „USG Biztosítótársaság” Zrt.-vé (USG) [1], és jelenleg kizárólag értékesítési pontokon – nem mérlegelő kirendeltségeken – keresztül működik, így az adatok nem kerülnek regionális bontásban összesítésre.

A 2020–2023 közötti időszak elemzése alapján kettős tendencia figyelhető meg a biztosítási díjbevételek alakulásában: 2020–2021-ben 26,3%-os növekedés történt, míg 2022-ben a díjbevételek enyhén – 5,1%-kal – csökkentek (míg országos szinten ez az érték 20,2% volt). 2023-ban a díjbevételek ismét növekedtek – 17,6%-kal –, és az adott évben a kárpátaljai biztosítók összesen 39,1 millió hrvnyra díjat gyűjtöttek be, ami 40,9%-kal haladja meg a 2020-as szintet.

A Kárpátalján működő biztosítótársaságok portfólióját vizsgálva megállapítható, hogy a kötelező biztosítási típusok dominálnak az önkéntesekkel szemben, és részesedésük enyhe növekedést mutatott. A biztosítási díjak körülbelül 60–61%-a kötelező biztosításokból származik (például a KGFB és a Zöldkártya), míg az önkéntes biztosítások (CASCO, egészségbiztosítás, balesetbiztosítás, vagyonbiztosítás, utasbiztosítás, szállítmánybiztosítás stb.) aránya 39–40% körül mozog.

1. táblázat

A biztosítási díjbeszedés mutatói és szerkezete a kárpátaljai biztosítási piacon
2020–2023 között*

№	Показники	Роки								Változás 2022/2021 között		Változás 2023/2021 között	
		2020		2021		2022		2023		Absz.	%	Absz.	%
		ezer UAH	%	ezer UAH	%	ezer UAH	%	ezer UAH	%				
1	Kötelező	166802,7	60,1	211947,2	60,4	205814	61,8	239610	61,2	-6133,2	-2,9	27662,8	13,1
2	Kötelező gépjármű felelősség- biztosítás (KGFB)	62974,1	37,8	80089	22,8	79953,9	24,0	92400,7	23,6	-135,1	-0,2	12311,7	15,4
3	Zöldkártya	103828,6	62,2	131858,2	37,6	125860	37,8	147209	37,6	-5998,1	-4,5	15351,1	11,6
4	Önkéntes	110885,3	39,9	138678,9	39,6	127045	38,2	151795	38,8	-11634	-8,4	13115,9	9,5
5	Casco	66152,3	59,7	89047,3	64,2	86964,4	68,5	105804	69,7	-2082,9	-2,3	16757,1	18,8
6	Egészségügyi biztosítás	1560	1,4	2732,2	2,0	1492,5	1,2	2225,5	1,5	-1239,7	-45,4	-506,7	-18,5
7	Balesetbiztosítás	1861,2	1,7	2167,1	1,6	1571,3	1,2	2106,2	1,4	-595,8	-27,5	-60,9	-2,8
8	Ingatlan biztosítás	14574,8	13,1	17390,2	12,5	15732,3	12,4	18072	11,9	-1657,9	-9,5	681,9	3,9
9	Utastbiztosítás	17763,4	16,0	14592,6	10,5	8952,8	7,0	8108,2	5,3	-5639,8	-38,6	-6484,4	-44,4
10	Szállítmány- biztosítás	75,9	0,1	729,5	0,5	807,7	0,6	763,3	0,5	78,2	10,7	33,8	4,6
11	Egyéb biztosítások	8897,7	8,0	12020	8,7	11523,7	9,1	14715	9,7	-496,3	-4,1	2695,1	22,4
12	Összesen biztosítási prémium	277687,9	100	350626,2	100	332859	100	391405	100	-17767	-5,1	40778,6	11,6
13	<i>Összesen kifizetések</i>	79834,2	-	97766	-	86878,8	-	164980	-	-10887	-11,1	67214	68,7
14	Kifizetési szint, %	28,7	-	27,9	-	26,1	-	42,2	-	-1,8	-	14,3	-
15	Herfindahl- Hirschman index	1520,4	-	1505,6	-	1691,8	-	1791,5	-	186,2	12,4	285,8	19,0
16	Biztosítók száma	9	-	9	-	8	-	8	-	-1	-11,1	-1	-11,1

* Saját számítás az [3-6] források alapján.

Figyelembe véve, hogy Kárpátalja Ukrajna egyik legbiztonságosabb régiója – a háború alatt nem történt robbanás vagy infrastruktúra-károsodás –, ez mérsékelte a piac visszaesését. Pozitív hatást gyakorolt a régió gazdaságára az áttelepült vállalkozások beáramlása (az ukrainai relokált cégek 40%-a működik itt [8]), valamint a lakosság belső migrációja, különösen a nagyobb városokba: Ungvár, Munkács, Nagyszőlős, Huszt, Beregszász stb.

Az KGFB és a Zöldkártya díjbevételei 2023-ban meghaladták a háború előtti szintet, ami azt jelzi, hogy nőtt a biztosított gépjárművek száma – mind a régió belüli, mind a külföldre utazók esetében. Ugyanakkor a katonaköteles férfiak kiutazásának korlátozása és az ország kedvezőtlen gazdasági helyzete negatívan befolyásolta az idegenforgalmi szolgáltatásokat, így az utastbiztosítási szerződések számát is.

A 2021–2023 közötti időszakban az utastbiztosítási díjbevételek 6,5 millió hrvnyával csökkentek (–44,4%), az egészségbiztosítási díjbevételek 0,5 millió hrvnyával (–18,5%), míg a balesetbiztosítási díjbevételek 2,8%-kal estek vissza.

A Kárpátalján működő biztosítók főbb portfóliókat alkotó biztosítási típusai 2023-ban a Zöld kártya, casco, kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás (KGFB) és ingatlanbiztosítás voltak, amelyek a biztosítók összes díjbevételének 37,6%, 27%, 23,6% és 4,6%-át tették ki.

Miután 2022-ben kilépett a piacról az „Ukrajnai Biztosítási Csoport”, helyüket más biztosítók vették át, ami a piac koncentrációjának növekedéséhez vezetett (Herfindahl-Hirschman Index (HHI), amely a piaci részesedések négyzetének összegét jelenti): az HHI 2020-ban 1520-ról 2023-ra 1791-re nőtt, ami 19%-os növekedést jelent, bár a biztosítási piac a régióban továbbra is versenyképesnek tekinthető.

2020 és 2023 között jelentős növekedés figyelhető meg a biztosítási kifizetések terén, amelyek növekedési üteme ötszörösen meghaladja a díjbevételek növekedését ugyanebben az időszakban (a kifizetések növekedése 68,7%, míg a díjbevételek növekedése 11,6%), ami azt jelzi, hogy egyes biztosítási típusok veszteségessé váltak, de a rendelkezésre álló adatok alapján nem lehet egyértelműen meghatározni, hogy mely biztosítási ágakban figyelhetők meg ezek a tendenciák. A helyi biztosítási piac szakértői úgy vélik, hogy ez a Zöld kártyával kapcsolatos kifizetéseket érinti, mivel a felelősségvállalási limitek elég magasak, és az adott országoktól (különösen az EU-tagállamoktól) függenek.

A 2021-2023 közötti időszakban dinamikus változások történtek a Kárpátaljai biztosítási piacon (2. táblázat) – 2022-ben a legnagyobb piaci szereplő, az „Ukrajnai Biztosító Csoport” kilépése után egyes ügyfelek más biztosítókhoz fordultak, ami a TASZ Biztosító piaci részesedésének 9,7%-os növekedését eredményezte (2021-ben 16,2%-ról 2022-ben 25,9%-ra), az Oranta Biztosító részesedése 7%-kal nőtt (2021-ben 14,5%-ról 2022-ben 21,5%-ra), a PZU Ukrajna részesedése 2,9%-kal (2021-ben 9,7%-ról 2022-ben 12,6%-ra), és a Knyázsa Biztosító részesedése 4,1%-kal (2021-ben 7,2%-ról 2022-ben 11,3%-ra). A legrosszabb eredményt az Arsenal Biztosító érte el, amelynek piaci részesedése 0,2%-kal csökkent ebben az időszakban. Minden más szereplőnél az első háborús évben alig történt növekedés a piaci részesedésben.

A háborús időszakban jelentős növekedés tapasztalható a kárpátaljai biztosítási piac egyes szereplőinél a biztosítási díjak beszedésében: kivéve a Krajina Biztosítót, amelynek díjbevétele 78,2%-kal csökkent, minden más piaci szereplőnél magas növekedési ütemek figyelhetők meg: Knyázsa Biztosító – 103,2%, TASZ Biztosító – 97,5%, Oranta – 54,2%, PZU Ukrajna – 30,7%, Ingó – 31% és mások.

Az elemzett biztosítók közül csak az ARX nem ad számot Kárpátaljára fizetett biztosítási kifizetésekről. Az egész megyére vonatkozóan a biztosítási kifizetések vezető biztosítói 2023-ban az Oranta (53 millió UAH) és TASZ biztosítók (50,1 millió UAH). A kifizetési szint mutatójának értékelésekor meg kell említeni a negatív tendenciát, amely a 2021-2023 közötti időszakban szinte minden piaci szereplőnél megfigyelhető (kivéve Orantát, amelynek sikerült 3,1%-kal csökkentenie ezt a mutatót): kritikus magas kifizetési szint 2023-ban figyelhető meg a Kárpáta Biztosítónál (204,6%) és az Arsenal Biztosítónál (106,6%), ami arra utal, hogy a biztosítási kifizetések üteme meghaladja a biztosítási díjak növekedésének ütemét, és hibásan értékelték az adott biztosítási típusok kockázatait. Ez a mutató magas a PZU Ukrajna (52,8%), TÁS Biztosító (44,6%) esetében is. Más társaságoknál ez a mutató 18,3%-38,7% között mozog. Az egész

Kárpátalján ez a mutató 2023-ban 42,2%-ra emelkedett, ami az előző évhez képest növekvő tendenciát jelez.

2. táblázat

**A kárpátaljai biztosítási piaci szereplők mutatóinak dinamikája
2021-2023 között***

Biztosítók / Mutatók	2021				2022				2023				Зміна 2023/2021				
	Dí- jak, mill. UAH	piac %	Kifi- zet- ések, mill. UAH	Kifi- zetési szint, %	Dí- jak, mill. UAH	piac %	Kifi- zet- ések, mill. UAH	Kifi- zetési szint, %	Dí- jak, mill. UAH	piac %	Kifi- zet- ések, mill. UAH	Kifi- zetési szint, %	Dí- jak, mill. UAH	Díjak növe- kedési üteme%	piac %	Kifi- zet- ések, mill. UAH	Kifi- zetési szint, %
Ukrajnai Biztosítási Csoport	87,6	25,0	21,8	24,9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TASZ	56,9	16,2	23,0	40,4	86,3	25,9	36,1	41,8	112,4	28,7	50,1	44,6	55,5	97,5	12,5	27,1	4,2
Oranta	50,9	14,5	11,1	21,8	71,5	21,5	12,1	17,0	78,5	20,0	14,4	18,3	27,6	54,2	5,5	3,3	-3,5
Arszenál Biztosító	43,6	12,4	16,3	37,4	40,8	12,3	16,4	40,1	49,7	12,7	53,0	106,6	6,1	13,9	0,3	36,7	69,2
Pzu Ukrajna	33,9	9,7	11,9	35,1	41,9	12,6	10,8	25,7	44,3	11,3	23,4	52,8	10,4	30,7	1,7	11,5	17,7
Arx	32,7	9,3	-	-	32,2	9,7	-	-	35,1	9,0	-	-	2,4	7,3	-0,4	-	-
Knyázsa	25,4	7,2	6,8	26,7	37,6	11,3	6,9	18,5	51,2	13,1	14,5	28,3	25,9	102,2	5,9	7,7	1,6
Ingó	14,6	4,2	5,1	35,3	17,2	5,2	3,5	20,5	19,1	4,9	7,4	38,7	4,5	31,0	0,7	2,2	3,4
Krajina	5,0	1,4	1,7	34,6	5,5	1,6	1,1	19,9	1,1	0,3	2,2	204,6	-3,9	-78,2	-1,2	0,5	170,0
Összesen	350,6	100,0	97,8	27,9	332,9	100,0	86,9	26,1	391,4	100,0	165,0	42,2	40,8	11,6	0,0	67,2	14,3

* Saját számítás a [3-6] források alapján.

Meg kell jegyezni, hogy a háború jelentős hatással volt a Kárpátaljai biztosítási piacra, akárcsak Ukrajna egészére, változásokat okozva a keresletben, kínálatban, és a biztosítási termékek alkalmazkodásában az új körülményekhez. A régióban a főbb tendenciák a következőket foglalják magukban:

Kárpátalján, mint háborús háttérország, a lakosság migrációja és a nemzetközi szállítások növekedése miatt megnövekedett a kötelező biztosítási termékek iránti kereslet, mint például a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás (KGFB) és a „Zöld kártya”. Ez a tendencia a polgárok mobilitásával magyarázható, akik elhagyják Ukrajnát vagy humanitárius segítyt szállítanak.

A biztosítási termékek adaptálása is megvalósult a háborús körülményekhez igazodva. A vállalatok biztosítási programokat kezdtek bevezetni önkéntesek, humanitárius missziók és a stabilitás hiányos környezetében működő vállalkozások számára. Azonban a háborús övezetekhez közeli területeken az ingatlanok vagy vállalkozások biztosítása gyakran nem elérhető a magas kockázatok miatt. A megnövekedett migráció miatt Kárpátaljára, más ukrán régiókból, a biztosítók kénytelenek alkalmazkodni a változó ügyféllétszámhoz. Ez mind a biztosítási feltételek, mind új viszontbiztosítók keresése terén kihívást jelent az EU-ban.

Az életbiztosítás iránti kereslet 2022-2023-ban kezdett helyreállni, mivel a háborúval kapcsolatos magasabb egészségügyi kockázatok tudatosítása miatt még a

háborús háterszágban is, különösen a stressz, a korlátozott orvosi ellátás és a rakétatámadások veszélye miatt.

Kárpátalja fontos tranzitsomóponttá vált a nemzetközi segélyek és üzletek számára, ami a biztosítók szerepének növekedéséhez vezetett a szállítmányok és szállítások pénzügyi védelme terén. Kárpátalja, köszönhetően a közvetlen földrajzi közelségének az EU határához, potenciállal rendelkezik a biztosítási szolgáltatások fejlesztésére az európai piacokkal való együttműködésben, különösen a szállítmányozási és humanitárius biztosítások terén.

A régióban növekvő kereslet tapasztalható az olyan biztosítások iránt, amelyek pénzügyi védelmet biztosítanak a kisvállalkozások számára, amelyek a háborús övezetekből ide települtek. Különösen a vállalati vagyoni felelősségi biztosítások népszerűsége nő. Kárpátalján nőtt az igény a rugalmas fizetési feltételekkel rendelkező biztosítási termékek iránt. Sok menekült és helyi lakos számára fontos, hogy részletekben vagy halasztott fizetéssel teljesíthessék a biztosítási díjakat. A regionális vállalatok a háborús körülményekhez igazították az egészségbiztosítási programjaikat, beleértve a rehabilitációs és a háborús sérülések kezelésére vonatkozó költségeket.

Kárpátalján nő a mezőgazdasági kockázatok biztosításának iránti érdeklődés, mivel a mezőgazdasági szektor aktívan fejlődik. Különösen a termésbiztosítás területén, figyelembe véve az éghajlatváltozás és az ellátási láncok megszakadásának veszélyeit. Meg kell említeni, hogy a Kárpátaljai biztosítási piacon működő biztosítók külön programokat dolgoznak ki az elmenekült kis- és középvállalkozások számára, amelyek a háborús zónákból települtek át. Ezek a programok figyelembe veszik az új munkakörnyezetekhez kapcsolódó bizonytalansági kockázatokat, és támogatják a régió gazdasági aktivitását.

A Kárpátaljai biztosítási vállalkozás fejlődésének elemzése azt mutatja, hogy egyrészt a régióban kialakult és működik egy biztosítási piac, másrészt a biztosítási vállalkozások fejlettségi állapota kielégítetlennek tekinthető. Ilyen helyzet alakult ki, mivel a régióban működő biztosítási vállalkozások spontán módon alakultak ki, bár volt egy történeti előzménye, de nem voltak külön fejlesztési programok, sem az állami, sem a regionális hatóságok részéről történő támogatás.

Következtetések és további kutatások kilátásai. A Kárpátaljai biztosítási piac alkalmazkodik a háború és gazdasági bizonytalanság kihívásaihoz. Annak ellenére, hogy a biztosítási díjak, különösen a kötelező biztosítási típusok, mint a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás (KGFB) és a „Zöld kártya”, növekedtek, a piac általános struktúrája magas versennyel és a kereslet változásaitól való függőséggel jellemezhető. A lakosság migrációja, a vállalkozások relokációja és a régió szerepének erősödése, mint humanitárius és logisztikai csomópont, lehetőségeket teremtenek a fejlődésre, ugyanakkor szükségessé teszik a biztosítási termékek és szolgáltatások alkalmazkodását az új körülményekhez. A pozitív tendenciák, mint egyes vállalatok piaci részesedésének növekedése, mellett kihívások is felmerülnek, különösen a kifizetések növekedésével kapcsolatban, különösen a nemzetközi biztosítási kötvényeknél. A piac fenntartható fejlődésének biztosítása érdekében fontos megerősíteni az állami támogatást, modern biztosítási mechanizmusok bevezetését és az európai partnerekkel való együttműködés fejlesztését.

Felhasznált források listája

1. Az "Ukrán Biztosítási Csoport" USG név alatt fog a piacon működni. URL: <https://forinsurer.com/news/22/09/05/41727> (letöltés ideje: 10.03.2025).
2. Bezpaliko, A. & Volkova, V. (2024). Rozvytok strakhovoho rynku Ukrayiny v kryzovykh umovakh. *Visnyk studentskoho naukovoho tovarystva Donetskoho natsionalnoho universytetu imeni Vasylya Stusa*. №16 (Issue 2). p. 109-113.
3. Az ukránjai biztosítási piac 2020. évi adatai regionális szinten. Insurance TOP. 2021. №1(77). URL: <https://forinsurer.com/files/file00703.pdf> (letöltés ideje: 10.03.2025).
4. Az ukránjai biztosítási piac 2021. évi adatai regionális szinten. Insurance TOP. 2022. №1(85). C. 47-53. URL: <https://forinsurer.com/files/file00722.pdf> (letöltés ideje: 10.03.2025).
5. Az ukránjai biztosítási piac 2022. évi adatai regionális szinten. Insurance TOP. 2023. №1(93). C. 48-55. URL: <https://forinsurer.com/files/file00735.pdf> (letöltés ideje: 10.03.2025).
6. Az ukránjai biztosítási piac 2023. évi adatai regionális szinten. Insurance TOP. 2024 №1(97). C. 66-76. URL: <https://forinsurer.com/files/file00750.pdf> (letöltés ideje: 10.03.2025).
7. Chynytska, I.I. & Bohrinovtseva, L.M. (2023). Osoblyvosti diyal'nosti strakhovykh kompaniy na finansovomu rynku Ukrayiny v umovakh voyennoho stanu. *Infrastruktura rynku*. Issue 71. p. 251-258
8. Kárpátalján tartózkodik jelenleg az Ukránában áttelepült vállalatok 40%. URL: <https://zakarpattia.net.ua/News/235207-Na-Zakarpatti-narazi-perebuvaie-40-usoho-relokovanoho-biznesu-Ukrayiny> (letöltés ideje: 10.03.2025)
9. Martsenyuk, O. & Ruda, O. (2024). Diyalnist strakhovykh kompaniy v umovakh voyennoho stanu ta yikh rol u pislyavoyennomu vidnovlenni Ukrayiny. *Ekonomika, finansy, menedzhment: aktualni pytannya nauky i praktyky*. №1. p. 8-21.
10. Poyda-Nosyk, N.& Bacho, R. (2022). Finansova bezpeka strakhovykh kompaniy v Ukrayini v umovakh vplyvu globalnykh chynnykiv. *III Mizhnarodna nauково-praktychna konferentsiya «Vplyv obliku ta finansiv na rozvytok ekonomichnykh protsesiv»* (15.06.2022, Berehove). p. 354-356.
11. Poltorak, A.S. (2022). Rozvytok strakhovykh rynkiv yak bazys zabezpechennya rezilyentnosti system harantuvannya sotsialno-ekonomichnoyi bezpeky rehioniv. *Modern Economics*. № 34. p. 82-89.
12. Skryl, N. (2023). Finansova bezpeka strakhovoho rynku Ukrayiny. *Ekonomika ta rehiony*. № 3 (90). p. 126-138.
13. Vnukova, N. (2022). Suchasnyy stan ta tendentsiyi rozvytku strakhuvannya v umovakh voyennoho stanu. «*Strakhovyy rynek Ukrayiny: vyklyky v period diyi voyennoho stanu ta perspektyvy podalshoho rozvytku*»: materialy dopovidey mizhnarodnoho naukovo-praktychnoho kruhloho stolu. p. 9-10.

Отримано:	02.02.2025	Beérkezett:	2025.02.02	Received:	02.02.2025
Прийнято до друку:	29.03.2025	Elfogadva:	2025.03.29	Accepted:	29.03.2025
Опубліковано:	12.05.2025	Megjelent:	2025.05.12	Published:	12.05.2025